Tekst: FERDI SCHROOTEN
Foto's: SHUTTERSTOCK, GETTY IMAGES

VERBOUWWOEDE LEIDT TOT SCHAARSTE AAN VAKLUI

HELP, IK ZOEK EEN KLUSSER!

Thuiswerkplekken, nieuwe keukens, dakkapellen. Wie voor een klus of verbouwing een vakman zoekt, moet veel geduld hebben, én flink de portemonnee trekken. Schilders, timmerlieden, aannemers en andere vaklui in de bouw komen om in het werk. Een groeiende schaarste aan bouwmaterialen vreet ook tijd en geld. "Als je nu nog iemand kunt vinden die binnen een week aan de slag gaat, heb je óf ongelofelijke mazzel óf een levensgrote kans op een prutsklus."

Het is een forse klus, de gewenste verbouwing van Soof Goossens en haar vriend. Een complete buitenmuur moet eruit, voor een uitbouw van vijf meter breed bij vier meter diep. Al weken roept Soof via Marktplaats aannemers op zich te melden. Tevergeefs. "Het is niet de makkelijkste tijd om een aannemer te vinden", zegt de Rotterdamse. "Het is héél druk. Waarschijnlijk moeten we maanden wachten voor er iemand kan beginnen."

OP SLOT

Klussen en verbouwingen waar de klant voorheen twee maanden op moest wachten, kunnen nu pas van start gaan na een een half of zelfs een heel jaar. En soms nóg later. Zelfs vaste klanten gaan bij aannemer, schilders, stukadoors en dakdekkers voor maanden op de wachtlijst.
Half Nederland wil op dit moment grote en kleine klussen in en om het huis gedaan hebben, lijkt het. Dat komt door een combinatie van factoren, zegt Dennis Kosten. Hij is directeur van de VLOK, brancheverenigingvan zo'n duizend vakmensen in de bouw. "De woningmarkt zit compleet op slot; veel mensen kunnen geen betaalbare woning meer vinden. Dus gaan ze verbouwen."

LANGER THUISWONEN

Tel daarbij op: het corona-effect. "Mensen zitten veel thuis. Dan zie je al snel iets wat je niet meer aanstaat en nu aangepakt moet worden. Door het thuiswerken hebben veel mensen ook dringend behoefte aan fatsoenlijke werkplekken." Zolders, garages en schuurtjes gaan massaal op de schop; dakkapellen en lichtkoepels zijn niet aan te slepen, ziet ook Kosten.

Dan zijn er nog de ouderen die langer moeten blijven thuiswonen en hun huizen daarvoor laten aanpassen. Ook de energietransitie schreeuwt om vaklieden, voor isolatie van woningen en installatie van zonnepanelen en warmtepompen. O ja: vanwege de woningnood moeten de komende tien jaar moeten ook nog eens één miljoen woningen worden gebouwd.

WEINIG AANWAS

Die megavraag aan vaklui leidt tot een gigantisch klusserstekort. Wat ook niet helpt: door de vorige crisis zijn heel wat bouwbedrijven failliet gegaan en zijn tienduizenden tot 100.000 vaklui wat anders gaan doen. Veel Oost-Europese klussers zijn door corona tijdelijk terug in eigen land. Van de vakscholen komt veel te weinig nieuwe aanwas, zegt ook Dennis Corsten, van aannemersbedrijf Gebr. Corsten in Tilburg. "Vakwerk is een ondergeschoven kindje, en in de bouw is het hard werken. De jeugd kijkt naar YouTube en denkt dat ze allemaal rijk kunnen worden met een telefoon in de hand", zegt Corsten, die zelf ook vol zit tot begin 2022. "Als de oudere vaklui de komende jaren ook nog eens vertrekken, hebben we een nóg groter probleem."

GELD IS ER WEL

De extreem lage hypotheekrente maakt lenen voor een verbouwing goedkoop. Banken en andere geldverstrekkers zien het aantal hypotheekaanvragen voor verbouwingen fors stijgen. Veel mensen hebben door de coronacrisis ook nog eens een flink aangezwollen spaarrekening, al is het maar omdat het voorbije jaar minder geld is opgegaan aan vakanties en uitgaan.
"Er is ontzéttend veel geld", ziet ook Radboud Plaizier, die vanuit Sneek zijn eenmansbouwbedrijf runt. De Fries heeft afgelopen jaar keihard gebuffeld. "Ik heb twee jaar in één gewerkt."

> 'ER IS VOOR VEEL MENSEN GEEN BETAALBARE WONING TE VINDEN, DUS GAAN ZE VERBOUWEN'

Daardoor heeft hij ook fors meer omzet gedraaid, maar daar ging het Plaizier niet in de eerste plaats om. "Ik wilde vooral mijn vaste klanten uit de brand helpen."

EVEN DE REM EROP

Nog steeds kan hij - als hij wil - dag en nacht werken, zeven dagen per week. Maar de rek is er nu even uit. Tot voor kort zat Plaiziers agenda volgeboekt tot begin 2023. Noodgedwongen heeft hij onlangs een streep gezet door een paar grote, zware klussen. "Een hele uitbouw van bijna een ton, in Joure: afgezegd. En een nieuw dak in Hilversum: ook afgezegd. Dan bel je met lood in de schoenen zo'n klant op. Die wacht al een jaar en krijgt ook nog te horen: 'Sorry, maar ik kom je dak niet meer doen.' Het is me te zwaar", zegt Plaizier, die van het maandenlange doorbeuken rugklachten heeft gekregen. "Ik moet nu echt even aan de rem trekken. Hoe vervelend ik dat ook vind voor al mijn vaste klanten."

SCHAARS MATERIAAL

Een toenemende schaarste aan bouwmaterialen zorgt voor nog meer vertraging en oplopende kosten. "Balkhout en aftimmerhout worden schaars en zijn in een paar maanden tijd met tientallen procenten duurder geworden", zegt aannemer Corsten. "Kozijnen hadden voorheen een week of zes levertijd, nu zestien tot twintig weken. Er is een hele grote vraag vanuit Amerika en vooral China, waar ontzettend veel wordt gebouwd."
Sommige bouwers komen daardoor in de problemen, signaleert VLOK-directeur Kosten. "Die hebben een halfjaar geleden een grote verbouwing aangenomen tegen een vaste prijs. Nu de materialen veel duurder blijken, schieten sommige van onze leden er zwaar bij in."

'GA NIET ZOMAAR MET IEMAND IN ZEE, HOE HOOG DE KLUSNOOD OOK IS'

KANS OP PRUTSKLUS

Het blijven nog wel even idiote tijden op de bouw- en klusmarkt, verwachten deskundigen en betrokkenen. Kosten raadt consumenten aan om niet zomaar met iemand in zee te gaan, hoe hoog de klusnood ook is. "Een beetje vakman heeft nu gewoon een volle agenda. Als je als particulier nú nog iemand kunt vinden die binnen een week aan de slag gaat, dan heb je óf ongelofelijke mazzel, omdat er bijvoorbeeld een klus bij je vakman of aannemer is uitgevallen, óf je hebt een levensgrote kans op een prutsklus."

'EEN JAARTJE GEDULD'

Kosten adviseert vooral geduld te hebben. "Hoeft die badkamer niet echt per se nu gerenoveerd te worden? Wacht dan nog een jaartje." Wie toch per se nu zijn woning verbouwd wil zien, moet vooral goed kijken of de aannemer of vakman is aangesloten bij een brancheorganisatie en geschillencommissie. "Voor het geval er toch iets misgaat."
En zelf doen, zoals Luc Gulikers (zie kader) bij zijn grote verbouwing al maanden doet? Kosten: "Het kan een aannemer over de streep trekken als je als klant meehelpt, bijvoorbeeld door zelf al te slopen of afval af te voeren. Dat maakt een project minder zwaar en tijdrovend, en mogelijk makkelijker in te plannen. Het scheelt bovendien in de prijs. Maar ook daarmee vind je waarschijnlijk niet die vakman die morgen al kan beginnen."
Er zit volgens Kosten ook een risico aan (te) veel zelf doen, om tijd en geld te besparen. "Dat leidt her en der tot fikse teleurstellingen. Dan moet alsnog de vakman komen. Zo zorgen die mislukte klussen voor nog meer werk en nog langere wachttijden." ■

'MISBRUIK VAN DE SITUATIE'

Luc Gullikers, onlangs verhuisd van Rotterdam naar het Limburgse Urmond, is er als huiseigenaar met bouwdrift gefrustreerd van. "Ik heb me het schompes gezocht naar vakmensen voor mijn verbouwing. Maandenlang. Een aannemer die alles voor je doet vind je gewoon niet meer." Losse vaklui vinden voor alle klussen, ook online via sites als Marktplaats en Werkspot, blijkt eveneens een drama. "Voor de 25 klussen die ik op Werkspot heb gezet, heb ik twee vakmensen gevonden."
De renovatie van de gedateerde aanbouw tot kantoor dreigde financieel al snel gierend uit de klauwen te lopen. Op basis van gebruikelijke tarieven had Gullikers hiervoor een budget van € 36.000 gereserveerd. Veel te weinig, bleek. Offertes van bouwbedrijven die misschien nog wel tijd en mensen hadden, varieerden van € 68.000 tot € 150.000.
En dan moest de huiseigenaar ook nog maanden wachten op de start van de werkzaamheden. "Het is echt misbruik van de situatie."

HANDEN UIT DE MOUWEN

Uiteindelijk zag Gulikers geen andere optie dan zelf de handen uit de mouwen steken. "Ik ben geen bouwer, maar je kunt toch meer dan je vaak denkt." Vloerverwarming, isolatie, elektra, plafonds; hij heeft het allemaal zelf gedaan. Dat heeft wel zijn tol geëist. Sinds eind februari draait hij dagen van tien tot veertien uur in zijn nieuwe woning. Nog twee weken, dan is het klaar. "Maar mijn knieën en handen hebben een aardige klap gekregen. Ik kom zonder pijnstillers de dag niet door."